

IMPACTUL SĂRĂCIEI ASUPRA SITUAȚIEI VÂRSTNICILOR (CAZUL SATUL BARDAR, RAIONUL IALOVENI)

Maria ANDROS (CĂPĂȚÂNĂ), Facultatea de Sociologie și Asistență Socială

Achieving the goal of this work led to a real picture of the situation of older people in Moldova. Absolute poverty in 2012 was 4.5% and 0.3% extreme poverty, elderly, large families, people with disabilities, etc.. being the most affected by the social problem. In the village Bardar Ialoveni literally all elderly (9.7%) face various problems arising from poverty. Small pensions are the only monthly income that old people have and they need to divide it to pay for utilities, water, gas, food and medicine. This demonstrates that the elderly are a vulnerable group in society that need protection from the state by reducing the phenomenon of poverty at the national and territorial then creating a new system of social protection. The new system will protect all vulnerable to poverty and will increase the people what they can provide a decent living.

Multiplele transformări care au loc în Republica Moldova au generat o adevărată prăpastie dintre majoritatea populației (*care este săracă*) și o foarte mică parte a ei (*care duc un mod de viață decent*). Într-o situație deosebit de grea se află vârstnicii, familiile cu mulți copii, copiii orfani sau abandonți, persoanele cu dizabilități și cele fără loc de muncă. În 2012, profunzimea sărăciei absolute (*care reprezintă deficitul de venituri ale persoanelor sărace în raport cu pragul sărăciei*), a constituit 4,5%, iar profunzimea sărăciei extreme – 0,3%. Referindu-ne la populația vârstnică, vom menționa că la 1 ianuarie 2012, populația de 60 de ani și mai mult constituia 527,6 mii de persoane, dintre care mai mult de jumătate (60,4%) sunt femei. În comparație cu anul 2011, se atestă o creștere a coeficientului de îmbătrânire demografică cu 0,4% (*actualmente este de 14,8%*), iar prognozele demografice presupun o creștere din ce în ce mai mare a acestuia. În acest context, satul Bardar din raionul Ialoveni, cu o populație de aproximativ 5025 de persoane, are 485 de

persoane vârstnice, ceea ce constituie 9,7%. Practic, toți vârstnicii din sat se confruntă cu diverse manifestări de privare și sărăcie.

Sărăcia reprezintă o problemă națională, care în pofida tuturor eforturilor de reducere și atenuare a sărăciei, totuși persistă în societate, afectând o bună parte a populației. Analizând situația din satul Bardar, menționăm că populația vârstnică este afectată, în mod special, de sărăcia de tip relativ, dat fiind că bătrânii din sat sunt singuri în fața acestei probleme, sunt lipsiți de siguranță atât din partea copiilor săi, cât și din partea statului.

Studierea impactului fenomenului sărăciei asupra diferitor categorii de populație este deosebit de importantă pentru Republica Moldova. Studiile realizate atestă că situația rămâne a fi critică, astfel, conform datelor statistice, în anul 2012 fiecare a doua persoană era îngrijorată cel mai mult de pericolul sărăciei, pe primele locuri plasându-se persoanele în etate. Scopul acestui studiu constă în *analiza impactul fenomenului de sărăcie asupra bunăstării persoanelor vârstnice din Republica Moldova*, iar pentru aceasta ne-am propus următoarele obiective:

- de a analiza situația vârstnicilor din societatea moldovenească, cu precădere, din satul Bardar, raionul Ialoveni;
- de a identifica consecințele sărăciei asupra situației vârstnicilor și problemele cu care aceștia se confruntă;
- de a analiza eficiența serviciilor sociale adresate persoanelor vârstnice;
- de a identifica rolul asistentului social în sprijinirea vârstnicilor.

Pe parcursul cercetării a fost confirmată ipoteza generală, potrivit căreia fenomenul de sărăcie determină vulnerabilitatea vârstnicilor, precum și ipotezele de lucru, după cum urmează:

1) Discrepanța dintre mărimea pensiei și coșul minim de consum determină sărăcia în rândul persoanelor vârstnice.

2) Cu cât mai mult se majorează prețurile la produsele alimentare și la serviciile comunale, cu atât va crește nivelul de vulnerabilitate a vârstnicilor.

O sursă importantă de venit o reprezintă prestațiile sociale – circa 45,1% din veniturile lunare ale gospodăriilor cu vârstnici. Gospodăriile formate doar din persoane vârstnice cheltuiesc lunar 1539,6 lei per persoană, ceea ce constituie cu 19,8% mai mult comparativ cu gospodăriile în componență cărora sunt și alți membri. În același timp, persoanele din gospodăriile formate numai din vârstnici cheltuiesc mai mult pentru procurarea de produse alimentare, întreținerea locuinței și serviciile de sănătate.

În fine, vârstnicii reprezintă o categorie vulnerabilă a populației, însă doar cu ajutorul lor tânăra generație va reuși să realizeze succese și să evolueze. E clar că în situația actuală este imperios de a dezvolta un sistem complex de servicii de protecție socială, care să sprijine persoanele aflate în dificultate și să contribuie la crearea bunăstării colective. Satul Bardar este catalogat ca un

miniorășel, unde vârstnicii se confruntă cu o mulțime de probleme, una din ele fiind problema sărăciei, care este amplificată și din cauza că există doar un singur serviciu social adresat vârstnicilor. Pensia mică pe care o dețin vârstnicii este unicul venit lunar pe care trebuie să-l împartă la plata serviciilor comunale, apă, gaz, produse alimentare și medicamente. Pentru ca vârstnicii din satul Bardar să nu mai fie afectați de sărăcie trebuie de soluționat acest fenomen la nivel național și apoi la nivel teritorial prin intermediul acțiunilor concrete. Într-un sa,t un rol important îl are administrația publică locală și asistentul social.

În consecință, *la nivel național* se recomandă:

- Promovarea diferitor forme de protecție pentru vârstnici. Menționăm că pentru copii există centre de plasament, iar pentru vârstnici doar azile (instituții rezidențiale).
- Majorarea pensiei persoanelor în etate în corespundere cu minimul de existență.
- Organizarea spitalelor geriatrice și implicarea specialiștilor performanți în domeniu. De asemenea, este importantă îmbunătățirea calității serviciilor medicale.

La nivel raional:

- Organizarea seminarelor de perfecționare privind rolul asistentului social în comunitate. Informarea ar trebui să vizeze tehnicile de lucru cu vârstnicii, specificul comunicării cu familia și copiii.
- Asigurarea corectitudinii repartizării prestațiilor sociale vârstnicilor de către asistentul social comunitar. Recomandarea dată este determinată de faptul că în comunitate sunt vârstnici care ar trebui să beneficieze de ajutor și au nevoie de el, dar nu-l primesc.
- Desfășurarea unor programe comunitare prin implicarea membrilor comunității în asigurarea bunăstării unui vârstnic.

La nivel comunitar:

- În cadrul Administrației Publice Locale să fie angajați cel puțin doi asistenți sociali cu studii în domeniu, dintre care unul să fie specializat pe asistența socială a familiei și copilului, iar altul – pe asistența socială a persoanelor vârstnice.
- Desfășurarea serviciului „cantină socială” în localitatea Bardar.
- Organizarea activităților culturale pentru vârstnici în casa de cultură din localitatea Bardar.
- Promovarea activităților de voluntariat în comunitate.

Referințe:

1. MILICENCO, S. *Abordări multidimensionale ale fenomenului sărăcie*. Chișinău: CEP USM, 2011. ISBN 978-9975-71-090-9.

2. NEAMȚU, Gh. (coord.). *Tratat de asistență socială*. Iași: Polirom, 2003. ISBN 973-681-263-4.
3. ROTH-SZAMOSKOZI, M. *Perspective teoretice și practice ale asistenței sociale*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2003.

*Recomandat
Stela MILICENCO, dr., conf.univ.*